

Daha bizə köçkün deməyin

Və ya Qarabağ həsrətli sonuncu yazı

Bütün qaçqın, məcburi köçkün və müharibə uşaqlarının adından...

*Könül, eylə ürəyini saf-çürük,
Bu dağlardan ayrı keçən ömür yük.
Bir yer versin balasına ömürlük,
İstəmirəm qonaq olam dağlara...*

Hələ köçkünliyün ilk illərindəydik, ürək-
lərdəki ağrı-acılar yeni, didərgin düşdüyü-
müz ellərə dönmə ümidiyə təptəzəydik...

Barişə bilmirdik indi yaşadığımız bu ta-
leyle...

Oyunsuz, oyuncaqsız, gülüşsüz, sevinc-
siz həyatla...

Ağrı-acılı həyat mənzərəmiz çörək təknə-
lərindən yığılmayan uşaq gözləri, su üçün tit-
rəyən körpə dodaqları idi...

Yazmağa dəftər-qələm, oxumağa kitab
tapmayanda məktəbdən, geyinməyə ayaq-
qabı, paltar tapmayanda valideynlərimizdən
küsən məcburi köçkün uşaqları idik, yaman
oxşayırdıq bir-birimizə. Alın yazımızla, çətin-
liklərimizlə, çadırdan olan evlərimizlə...

Bir də əsirlikdən gəlmiş xocalılı uşaqlar
var idi və onların küsəcəkləri kimsələri belə
yox idi...

Hə, bir də "öləndə məni doğulduğum o
torpağa tapşırırsınız..." deyə duyduğumuz
ürəkparçalayan vəsiyyəti pıçiltıları vardı. Bū-
tün məcburi köçkün oğulların, qızların, nəvə-
lərin babalara, nənələrə, analara, atalara
göstərəcəkləri son borc nidası...

Günlər, aylar keçir, illər illərə calanır və
boynumuzdakı həmin o son borclar qalaqla-
naraq belimizi bükür, ürəyimizə çalın-çarpaz
dağ çəkirdi...

Heç nə edə bilmirdik...

Vaxt ötdükcə

küskün ruqlar çoxalırdı...

Vaxt ötdükcə küskün ruqlar da çoxalırdı...

Və elə həmin günlərin birində babamın
da son ünvanı Kəlbəcər olmadı. Hündür tə-
pənin üzərindəki qədim qəbiristanlıqda tən-
ha bir məzar qazıldı onun üçün...

Doğulduğu torpağa qovuşmaq intizarlı
cana məkan olan, qərib bir məzar...

Babam rəhmətə gedəndə atam mənim
indiki yaşımdaydı. Dağ kimi məğrurdu, əyil-
məzdi, ağlamazdı...

O günə gözlərinə ömürlük bir ələm həkk
olundu. Çiyinlərinə böyük bir yük götürmüş-
dü. Dağdan ağır bir söz vermişdi...

Qəlbində min tərəddüd, beynində min
sual...

Görəsən bu müqəddəs sözü yerinə yetir-
məyi tale nəsinə yazmışdı?!
Əfsus...

Yaman artmışdı

buradakı qərib məzarların sayı...

Zaman amansızca qamçılıdığı köhlən
atına sıçrayıb sürətlə sonsuzluğa doğru çar-
pırdı...

Sazağı ilklərə işləyən bir zimistan gü-
nüydü. Üzərini bəyaz qar örtmüş qıvrım yol-
larla qara bir kölgə sürünürdü...

Oğullar çiyinində ata tabutu daşıyırdı. Nə
yazıq ki, bu tabutun da üz tutduğu ünvan
doğma yurda deyildi...

Qarın lopa-lopa yağdığı hündür təpənin
üzərində bir məzar qazılmışdı onun üçün.
Amma indi həmin məzar tənha deyildi. Ya-
man çoxalmışdı buradakı qərib məzarların
sayı...

Ən böyük arzumuz,
son istəyimiz...

Beləcə, qulağımız səsdə, gözümüz yolda,
ürəyimiz həsrətdə zaman girdabında çapala-
yırdıq...

Biz məcburi köçkün uşaqları bir də gördük
vəfasız ömrün çoxu gedib...

Bir də ayıldığımız ki, indi növbə bizə çatır, o
qorxduğumuz sona, istəmədiyimiz qərib mə-
zarlara sakin olmağa yollanacağıq...

Biz də yarandıqları torpağa qarışa bilmə-
yən canların sərgərdan ruqlar karvanına qo-
şulacağıq...

Eh, kimsə bilməz məcburi köçkünlərin
qismətinə düşən bu zalım yazını.

Xəyalımızdan çıxmırdı Qarabağ! Gözləri-
miz o dağlara bənzər dağlar, yaylaqlara bən-
zər yaylaq axtarırdı.

Xankəndini, Xocalını, Şuşanı, Laçını, Kəlbə-
cəri, Ağdamı, Füzulini, Zəngilanı, Cəbrayı-
lı, Qubadlıni sonuncu dəfə görmədən bu hə-
yatı tərk etmək istəmədik...

Ən böyük arzumuz, son istəyimiz o dağlar-
ın zirvəsindən birçə dəfə doğma yurdumuza
baxmaq, doğulduğumuz o torpağa qovuş-
maqdı...

O qaçqın köçləri böyük qayıdış
karvanı ilə vətənə dönəcək

Və bir payız günündə...

Ümidlərimiz birdən birə işarmağa, parla-
mağa, şefəq saçmağa başladı...

30 ilin o tayından həsrətlə boylanan hüznü
arzularımız bir andaca dirçəldi, sevincli ya-
şam hayqırtılarına çevrildi...

Xəyalıydı, yuxumuydu, gerçəklikmi...

"Şükür sənə, İlahi, bu günləri görmədən,
Qarabağın azadlıq sədalarını eşitmədən bizə
ölməyi nəsin etmədin!" deyən yüz minlərlə in-
sanın sevinc gözü yaşları selə döndü...

Qarabağdan qanadlanıb qulağımızda
nəgməyə çevrilən qələbə müjdələri qəlbimizə
abu-həyat saçdı, bu şad xəbər qaçqınların,
məcburi köçkünlərin dirçəliş marşına çevrildi.

Ana yurdumuzdan şanlı Azərbaycan Or-
dusunun zəfər hayqırtıları gəlir, zirvəsi göy-
lərlə yarışan zirvələrimizdə, Murovda ay-
ulduzlu üçrəngli müqəddəs bayraqlarımız dal-
ğalanır...

Budur, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Koman-
danı cənab İlham Əliyev xalqımıza Suqovuş-
anı, Cəbrayılın azadlığını müjdələyir, bir
andaca vətəndə qəribçilikdən qurtuluruq...

İndi isə növbə Murovdan və digər işğala
mərüz qalan yurdlarımızdan keçən qaçqın
köçlərinin böyük qayıdış karvanı ilə vətənə
dönəcəyi, qərib, didərgin ruqların da əbədi
rahatlıqlarına qovuşacaqları müqəddəs
anıdır...

Yaman günün ömrü az olar, demişlər. Am-
ma bu "yaman gün" yaman çox çəkdi!

İndi yuxu kimi gələn həmin günlərdən bizə
"məcburi köçkün" adı qalıb...

Bu addan nə qədər xoşumuz gəlməsə də belə...

Ali Baş Komandan və onun müzəffər ordu-
su qələbələri ilə bu ada da son qoyur!

Xoşumuz gəlməyən məcburi köçkün adına.

Daha bizə məcburi köçkün deməyin!

Biz qalib Azərbaycan vətəndaşlarıyıq!

**Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"**